

ระดับการสูญเสียของคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราช: กรณีศึกษานักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา*

The Level of Lexical loss of Adverbs in Korat Dialect: A Case Study of Students in
Nakhon Ratchasima Province*

ปรีชา ขอวางกลาง¹ / นนทิยา จันทรเนตร์²

Preecha Khorwangklang¹ / Nontiya Channate²

^{1,2} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000, ประเทศไทย

^{1,2} Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

Corresponding author. Email: chapreecha@rajsima.ac.th

Received: July 23, 2024

Revised Aug 4, 2024

Accepted: Aug 6, 2024

Abstract

This research article purposes to study the level of lexical loss of adverbs modifying verbs “sleep,” “sit,” “stand,” “walk,” and “run” in Korat dialect of Informants who are students of grade 10-12 in Nakhon Ratchasima Province. Sixty-eight vocabularies have been selected from Thaworn Subongkot (1974), to form the questionnaire on the use of adverbs in Korat dialect. Data was gathered from a target group of 160 students of grade 10-12 in Nakhon Ratchasima Province. The data were analyzed by determining the percentage of vocabulary loss by Chanthao (2016)’ criteria. It is classified into five levels - from level one, where the vocabulary loss is at a low level, until level five, where the vocabulary loss is at the highest level. The findings indicate that the lexical loss has occurred with all adverbs modifying the verbs, “sleep”, “sit”, “stand”, “walk”, and “run” in Korat dialect. In particular, there were 12 words which the loss was at level 5, accounting for 17.65%. In accordance to the data, adverbs in Korat dialect could loss in the future as their use decreases.

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การสูญเสียของคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราช: กรณีศึกษานักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยบัณฑิตวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2566

¹This research article is part of the thesis: The Lexical Loss of Adverbs in Korat Dialect: A Case Study of Students in Nakhon Ratchasima Province, which acquired a research grant from Nakhon Ratchasima Rajabhat University upon by graduate school, Academic year 2023.

Key words: Adverb, Korat Dialect, Lexical Loss, Language loss, Thai dialect

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการสูญเสียของคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” “นั่ง” “ยืน” “เดิน” และ “วิ่ง” ในภาษาไทยถิ่นโคราชของผู้บอกภาษาที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในจังหวัดนครราชสีมา โดยคัดเลือกคำศัพท์จาก ถาวร สุบงกช (2522) จำนวน 68 คำ แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามการใช้คำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 160 คน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ เพื่ออธิบายระดับการสูญเสียที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์ของ รัตนา จันทะวาท (2559) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับ 1 เกิดการสูญเสียทีน้อย จนถึงระดับ 5 เกิดการสูญเสียในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาพบว่าคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” “นั่ง” “ยืน” “เดิน” และ “วิ่ง” ในภาษาไทยถิ่นโคราชเกิดการสูญเสียทุกคำ ทั้งนี้คำศัพท์ที่เกิดการสูญเสียในระดับ 5 มีจำนวน 12 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.65 ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชอาจเกิดการสูญเสียได้ในอนาคตเนื่องจากการใช้ที่ลดลง

คำสำคัญ: คำวิเศษณ์ขยายกริยา ภาษาไทยถิ่นโคราช การสูญเสีย การสูญภาษา ภาษาไทยถิ่น

บทนำ

ภาษาโคราช หรือภาษาไทยถิ่นโคราช เป็นภาษาที่มีสำเนียงและคำศัพท์เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา และบางพื้นที่ของจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกัน นักวิชาการหลายท่าน เช่น Subongkot (1979, p. 46), Piyawit (2010, p. 17) Metkaruchit (2003, preface) ได้ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าภาษาไทยถิ่นโคราชมีลักษณะผสมผสานระหว่างภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาเขมร และมีสำเนียงการพูดเหนือ ในทศวรรษของ Wongthes (2015, p. 180) อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมว่าสำเนียงโคราชนั้นน่าจะมาจากสำเนียงพูดจาที่เรียกว่าสำเนียงหลวงของผู้คนตั้งแต่ต้นกรุงศรีอยุธยาที่พูดเหนือ ผสมผสานกับผู้คนในกลุ่มชาติพันธุ์มอญ เขมร มลายู ที่มาลงหลักปักฐานอยู่ที่นครราชสีมาและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารระหว่างกัน จึงเกิดเป็นสำเนียงโคราช ที่แตกต่างจากสำเนียงในภาษาไทยมาตรฐาน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นโคราชนั้นน่าจะมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น และยังคงใช้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ดังที่กล่าวในข้างต้นว่าภาษาไทยถิ่นโคราชมียุคสมัยและคำศัพท์เป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นคำวิเศษณ์ที่มีจำนวนมาก จึงมีผู้สนใจศึกษาลักษณะเฉพาะนี้ดังเช่น Subongkot (1979, pp. 65-73) ได้ศึกษาและรวบรวมคำวิเศษณ์ไว้เป็นหมวดหมู่มากกว่า 200 คำ ทั้งนี้เฉพาะคำวิเศษณ์ขยายกริยา นอน นั่ง ยืน เดิน และวิ่ง ซึ่งเป็นอิริยาบถพื้นฐานมีถึง 74 คำ ตัวอย่างเช่น นอนแอ๊ดแอ๊ด (นอนแนบที่นอน) นอนระชืดระชืด (นอนไม่เต็มอิม เตี้ยลุกเดียวตื่น) นั่งต่องหมอง (นั่งอยู่คนเดียว) นั่งจ่องห้อง (นั่งอย่างหมดอาลัยตายอยาก) ยืนโต่งโหม่ง (ยืนเด่นที่สุด) ยืนตึกมึก (ยืนทื่อ) เดินโงงโก๊ะโงงเก๋ (เดินอย่างไม่สง่า) เดินละง่อละแกง (เดินเหมือนคนเมา) วิ่งเหริ่ม ๆ (วิ่งเหยาะ ๆ) วิ่งตะละตะคน (วิ่งอย่างรีบร้อน) เป็นต้น

จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นโคราช ทำหน้าที่ขยายคำกริยาคำเดียวกันให้มีความหมายและรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปได้อีกหลายความหมาย คำวิเศษณ์เหล่านี้มีความสำคัญในการสื่อสารสำหรับประชาชนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช เพราะทำให้ทราบรายละเอียดของกริยาที่ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้หากผู้ใช้ภาษาลดความสำคัญหรือลดการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชลง ไม่ว่าจะด้วยอิทธิพลของการใช้ภาษาไทยมาตรฐานมาแทนที่หรือปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ยิ่งโดยเฉพาะปัจจัยนั้นเกิดขึ้นกับการใช้ภาษาของกลุ่มเยาวชนแล้ว ก็ย่อมสะท้อนให้เห็นภาษาในอนาคตว่าอาจเกิดแนวโน้มในการสูญเสียได้

การสูญเสียเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในภาษาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ในภาษาถิ่น ดังเช่น Chanthao (2016, pp. 9-34) ที่ศึกษาระดับของการสูญเสียคำศัพท์ในกลุ่มคำศัพท์วัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหารอีสานจากผู้บอกภาษาซึ่งเป็นวัยรุ่นอีสาน สรุปได้ว่ามีคำศัพท์ที่นำมาสอบถามมากถึง 36 คำ จากจำนวน 50 คำ เกิดภาวะสูญเสีย สอดคล้องกับการศึกษาของ Kongrat (2019, pp. 104-109) ได้ศึกษาการรู้ศัพท์และการใช้ศัพท์วัฒนธรรมอีสาน ของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น พบว่าคำศัพท์วัฒนธรรมอีสาน จำนวน 200 คำ ที่นำมาสอบถามนั้น มีคำศัพท์จำนวน 49 คำ ที่กลุ่มตัวอย่างไม่รู้จักความหมาย คิดเป็นร้อยละ 24.50 ของคำศัพท์ทั้งหมด ส่วนคำศัพท์ที่วัยรุ่นรู้จักความหมายทั้ง 151 คำนั้น มีคำศัพท์ จำนวน 23 คำ ที่ไม่ถูกนำไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว คิดเป็นร้อยละ 15.23 ของคำศัพท์ที่รู้จักความหมาย คำศัพท์เหล่านี้จึงอาจจะอยู่ในภาวะของการสูญเสียได้ในอนาคต

ในภาษาไทยถิ่นโคราชนั้น พบการแปรของภาษาที่อาจนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ในอนาคต ดังที่ Chanakha (2010, pp. 95-101) ได้ศึกษาคำวิเศษณ์บอกลักษณะในภาษาถิ่นโคราช อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยมีจุดมุ่งหมายประการหนึ่งคือ เพื่อศึกษาการแปรการใช้คำวิเศษณ์บอกลักษณะในภาษาถิ่นโคราช ที่จำแนกโดยใช้เกณฑ์การรับรู้ทางประสาทสัมผัส 5 ประเภท คือ ประเภทที่รับรู้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น และการสัมผัส โดยศึกษาตามกลุ่มอายุของผู้พูด 3 กลุ่มคือ กลุ่มอายุ 10-25 ปี กลุ่มอายุ 35-50 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป พบข้อสังเกตประการหนึ่งว่า ผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 10-25 ปี มีแนวโน้มที่ใช้คำวิเศษณ์แตกต่างจากผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 35-50 ปี และ 60 ปีขึ้นไป โดยพบว่าใช้คำศัพท์ในภาษาไทยมาตรฐานแทนภาษาไทยถิ่นโคราช เช่นคำว่า “เหี่ยว” ผู้พูดในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ 35-50 ปี ใช้คำว่า “เหี่ยวปอดหยุด” ซึ่งเป็นคำในภาษาไทยถิ่นโคราช แต่กลุ่มอายุ 10-25 ปี ใช้คำว่า “เหี่ยวเฉา” ซึ่งเป็นคำภาษาไทยมาตรฐาน หรือคำว่า “คลาน” ที่ผู้พูดในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปใช้ คำว่า “คลานโงมแง่ม” ซึ่งเป็นคำในภาษาไทยถิ่นโคราช แต่ผู้พูดในกลุ่มอายุ 35-50 ปี และกลุ่มอายุ 10-25 ปี ใช้คำว่า “คลานช้า ๆ” ซึ่งเป็นคำภาษาไทยมาตรฐาน ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นการแปรด้านคำศัพท์ที่เกิดขึ้นกับการใช้คำวิเศษณ์ภาษาไทยถิ่นโคราชในยุคสมัยเดียวกันแต่ต่างรุ่นอายุกัน ทั้งนี้ยังเป็นการศึกษาเฉพาะอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา และยังไม่มีการศึกษาโดยขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการสูญเสียศัพท์ของภาษาไทยถิ่นโคราช โดยเฉพาะคำวิเศษณ์ขยายกริยาที่เป็นอิริยาบถที่ใช้กันโดยทั่วไปในสังคมของชาวโคราชในอดีต ซึ่งมีการรวบรวมคลังคำศัพท์ไว้อย่างเป็นระบบแล้วนั้น เมื่อเวลาผ่านไปชั่วระยะเวลาหนึ่งมีแนวโน้มการสูญเสียศัพท์มากขึ้นเพียงใด โดยเฉพาะการใช้ภาษาของนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมาที่เป็นเจ้าของภาษา เพื่อให้ตระหนักถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราช อันเป็นปัจจัยสำคัญของการดำรงอยู่ของเอกลักษณ์ทางภาษา การคงอยู่ของศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาทางภาษาของชาวโคราช และนำไปสู่การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับการสุญศัพท์ของคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” “นั่ง” “ยืน” “เดิน” และ “วิ่ง” ในภาษาไทยถิ่นโคราช ของผู้บอกภาษาที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในจังหวัดนครราชสีมา

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาระดับการสุญศัพท์ของคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชของผู้บอกภาษาที่เป็นนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ภาษาไทยถิ่นโคราช

Dictionary of Linguistics Terms (General Linguistics), Royal Society Edition (2017, p. 368) ระบุความหมายของภาษาถิ่น (Regional Dialect) ว่าหมายถึง ภาษาย่อยที่พูดในถิ่นใดถิ่นหนึ่ง และมีลักษณะบางประการที่ต่างจากภาษาย่อยของภาษาเดียวกันในอีกถิ่นหนึ่ง ภาษาถิ่นอาจเป็นภาษาประจำถิ่น บริเวณขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ได้ สอดคล้องกับความหมายของ Office of the Basic Education Commission (2008, p. 70) ที่กล่าวว่าภาษาถิ่นเป็นภาษาพื้นเมืองหรือภาษาที่ใช้ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาดั้งเดิมของชาวพื้นบ้านที่ใช้พูดกันในหมู่เหล่าของตน บางครั้งจะใช้คำที่มีความหมายต่างกันไปเฉพาะถิ่น จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นโดดเด่น และมีภาษาเป็นเอกลักษณ์คือ “ภาษาไทยถิ่นโคราช” หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ภาษาโคราช” โดยมีทั้งคำศัพท์เฉพาะและสำเนียงเป็นเอกลักษณ์ มีผู้กล่าวถึงที่มาและลักษณะของภาษาไทยถิ่นโคราชลากหลายท่าน แต่ให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

Piyawit (2010, p. 17) กล่าวว่าคำศัพท์ สำนวน และสำเนียงการออกเสียงนั้นมีลักษณะผสมผสานระหว่างภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาเขมร สอดคล้องกับ Metkaruchit (2003, p. 1) กล่าวว่าอาจเป็นไปได้ว่าจังหวัดนครราชสีมาเป็นประตูจากกรุงเทพฯ ไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำเนียงของชาวโคราชจึงมีความเหนือบางคำออกไปทางภาคกลาง บางคำออกไปทางอีสาน แต่ก็มีลักษณะที่โดดเด่น ในทฤษฎีของ Wongthes (2015, p. 180) นักวิชาการอิสระกล่าวถึงสำเนียงโคราชว่ามีพัฒนาการมาควบคู่กับภาษาตระกูลภาษาไทย-ลาว ที่โยกย้ายมายังจังหวัดนครราชสีมา สำเนียงโคราชนี้สันนิษฐานว่ามีต้นเค้ามาจากสำเนียงหลวงของชาวกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่ช่วงต้นกรุงที่มีสำเนียงเหนือ เมื่อมีการสร้างเมืองนครราชสีมาหลังปี พ.ศ.2000 ชาวอยุธยาเริ่มเข้ามาลงหลักปักฐานในที่นี้ร่วมกับชาวมอญ เขมร มลายู แต่ในบริบทที่จะต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสารจึงมีสำเนียงเหนือต่างออกไปจากสำเนียงภาษาไทยมาตรฐานในปัจจุบัน

ลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่งของภาษาไทยถิ่นโคราช คือคำศัพท์ที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน โดยเฉพาะคำวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่ขยายคำอื่น ๆ เช่น คำนาม และกริยาให้ความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น Art and Culture Center Nakhon Ratchasima Rajabhat Institute (1995, pp. 130-133) ไดยกตัวอย่างคำวิเศษณ์ที่ใช้กันโดยทั่วไป ในภาษาไทยถิ่นโคราช เช่น แผลงเงาะแหวะ (บาดแผลที่ใหญ่มาก) ปากกะโหล่ง (คนที่รักษาความลับไม่ได้) ฝนละลิม (ฝนตกปรอย ๆ) คันระยี้ก (คันไปทั่ว) จิดจ่องหล่อง (จิดอย่างไม่มีรสชาติ, ตกใจจนหน้าซีดเผือด) หน้าเปิดถ่อเหล่อ (ทำหน้าที่เจ็ด) หน้าสะหวอก (หน้าขาวซีดแบบคนนอนหรือป่วยหนัก) สันช่อหล่อ (สันมาก) ยาวระยี้ด (ยาวมาก) เป็นต้น นอกจากนี้คำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นโคราช จะทำหน้าที่ขยายคำอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น

นอกจากข้อมูลดังกล่าวแล้ว ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชที่น่าสนใจอีก เช่น Subongkot (1979, pp. 48-79) นักวิชาการผู้ศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชอย่างเป็นระบบในยุคริมแรก ได้ศึกษาเรื่องภาษาถิ่นโคราชการวิเคราะห้เรื่องเสียงและความหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ประการแรกคือ เพื่อเปรียบเทียบคำภาษาถิ่นโคราช กับภาษาถิ่นอีสานในเรื่องเสียง และความหมาย ผลการศึกษาพบ ลักษณะของภาษาไทย ถิ่นโคราชว่าเป็นภาษาที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสาน แต่ไม่มีโครงสร้าง ของภาษาลาวปะปนในการทักทาย สำหรับหน่วยเสียงในภาษาพบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นโคราชมีทั้งหมด 21 หน่วยเสียงเหมือนภาษาไทยมาตรฐาน แต่ในหน่วยเสียงพยัญชนะควบ กว, คว และ ขว นั้นไม่ออกเสียงควบ เช่น กวาง เป็น กวาง ความ เป็น คม ขวาน เป็น ขวน ในหน่วยเสียงสระมีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และสระประสม 3 หน่วยเสียง แต่ในบางพื้นที่ จะออกเสียงสระเอือ เป็น เอือ ในบางคำ และในหน่วยเสียงวรรณยุกต์พบว่ามีวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง แต่เสียงวรรณยุกต์ตรีที่ใช้ในอักษรต่ำ จะออกเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาโคราชเช่น ฟ่า เป็น ฟ่า ช่าง เป็น ช่าง ม้า เป็น ม้า เป็นต้น ทั้งนี้พบข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า เสียงวรรณยุกต์สามัญ จะออกเสียงจัตวา ซึ่งใช้กันมากในท้องที่อำเภอพิมายเท่านั้น เช่น ไอ เป็น ไอ่ ตี เป็น ตี้ กิน เป็น กิ้น เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบสำเนียงโคราชในบางท้องที่ของอำเภอพุทไธสง อำเภอสะตึก อำเภอนางรองของจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้อำเภอดังกล่าวเป็นเขตติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้แล้วยังมีวัตถุประสงค์ประการสำคัญ อีกข้อหนึ่งคือ เพื่อแสดงการใช้คำวิเศษณ์ในภาษาโคราช ผลการศึกษาทำให้รวบรวมคำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นโคราชมากถึง 215 คำ ทั้งขยายคำนาม ขยายคำวิเศษณ์ด้วยกัน และขยายคำกริยา โดยเฉพาะกริยาที่เป็นอิริยาบถ คือ นอน นั่ง ยืน เดิน และวิ่ง มีมากถึง 74 คำ คำวิเศษณ์ที่แสดงในตารางข้างต้นนี้ล้วน ขยายให้กริยาแสดงอิริยาบถพื้นฐานในชีวิตประจำวันให้ชัดเจนและหลากหลายยิ่งขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นลักษณะที่น่าสนใจของภาษาไทยถิ่นโคราชนั่นคือคำวิเศษณ์ขยายกริยา คำศัพท์ดังกล่าวถูกจำแนกและเก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบ เป็นหลักฐานว่ามีการใช้จริงในช่วงทศวรรษที่ 2520 เกิดเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจว่าเมื่อเวลาผ่านไปมากกว่า 4 ทศวรรษ (ราว 40-50 ปี) หรือประมาณ 2 รุ่นอายุคน คำศัพท์ที่แสดงอิริยาบถพื้นฐานเหล่านั้นยังคงใช้อยู่ในชีวิตประจำวันของเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่พูดภาษาไทยถิ่นโคราชอยู่หรือไม่ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลคำศัพท์และความหมายดังกล่าวเป็นข้อมูลอ้างอิงในเชิงประวัติ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลการใช้หรือไม่ใช้คำวิเศษณ์ขยายกริยาแสดงอิริยาบถ และนำมาวิเคราะห์ระดับการสูญศัพท์เพื่อให้ทราบสถานการณ์การใช้คำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน

2. การเปลี่ยนแปลงของภาษา

Prasithrathsint (2005, p. 11) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษา สรุปได้ว่าหมายถึง การเปรียบเทียบปรากฏการณ์ทางภาษาที่แตกต่างกันในช่วงเวลาที่แตกต่างกันหรือการแปรของภาษาตามกาลเวลา สอดคล้องกับ Dictionary of Linguistics Terms (Applied Linguistics) Royal Institute Edition (2010, p. 238) Dictionary of Linguistics Terms (General Linguistics) Royal Society Edition (2017, p. 245) ให้ความหมายของการเปลี่ยนแปลงของภาษาตรงกันว่าหมายถึง การที่รูปหรือลักษณะในภาษามีความแตกต่างไปจากเดิมเมื่อเวลาผ่านไป การเปลี่ยนแปลงอาจเกิดจากรวมชาติของภาษาเองหรืออาจเกิดจากการสัมผัสของภาษาอื่น

Holmes & Wilson (2022, p. 288) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาว่ามีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 3 ประการคือ ปัจจัยด้านเวลา ปัจจัยด้านพื้นที่ในเชิงกายภาพ และปัจจัยด้านสังคมคือ การเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ และสังคมนั้น เมื่อเวลาผ่านไป จะทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษา

การเปลี่ยนแปลงของภาษานั้นไม่ได้เกิดขึ้นเพียงในภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นได้กับภาษาอื่น ๆ อีก ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เช่น Redfore, Atkinson, Britain, Clahsen & Spencer (2018, pp. 224-225) กล่าวว่าภาษาอังกฤษเองก็มีการยืมคำศัพท์จากภาษาอื่นเข้ามาใช้เช่นคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้านอาหารที่ยืมมาจากภาษาฝรั่งเศส เนื่องด้วยฝรั่งเศสนับว่าเป็นศูนย์กลางด้านอาหารของโลกแห่งหนึ่ง ตัวอย่างคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาฝรั่งเศสเช่น Restaurant (ร้านอาหาร) Cordon Bleu (การ์ตอง เบลอ) หรือ Soup (ซูป) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะใช้คำในภาษาละตินและภาษากรีกในการสร้างคำใหม่โดยเฉพาะศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ด้วย เช่น คำว่า Microscope (กล้องจุลทรรศน์) มาจากภาษากรีก คำว่า Mikros (เล็ก) กับคำว่า Skopein (สังเกตอย่างใกล้ชิด) หรือคำว่า Television (โทรทัศน์) มาจากภาษากรีก คำว่า Tele (ไกล) กับภาษาละตินคำว่า Visio (สิ่งที่เห็น) เป็นต้น

Shukla & Connor-Linton (2006, p. 277) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงภาษาไว้ว่าภาษาอาจเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยในหลายชั่วอายุคน หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในช่วงชีวิตเพียงไม่กี่ช่วงชีวิตเท่านั้น อาจเป็นเพราะสรีรวิทยา ระดับความรู้ และพลังของสังคมที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงภาษาส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการทำให้ภาษาพูดง่ายขึ้น การทำให้เป็นมาตรฐาน และการติดต่อระหว่างภาษาต่าง ๆ

เฉพาะการสูญเสียศัพท์ Punnothok (2010, p. 58) ได้อธิบายว่ามี 3 ประเภทคือการสูญเสียศัพท์โดยสิ้นเชิง หมายถึง คำที่ไม่มีผู้ใดพูดไม่มีผู้ใดเขียน หรือเข้าใจคำศัพท์นั้นแล้วแต่อาจพบในพจนานุกรมบ้าง โดยมิวงเล็บว่า (โบ) ซึ่งหมายถึงคำศัพท์โบราณ การสูญเสียศัพท์พอสันนิษฐานคำได้ หมายถึง คำที่เคยใช้ในสมัยโบราณ แต่ในปัจจุบันในภาษาไทยมาตรฐานไม่ได้ใช้แล้ว หากแต่ยังคงพบอยู่ในภาษาไทยถิ่นหรือกลุ่มคนไทยนอกประเทศ และการสูญเสียศัพท์บางส่วน หมายถึง คำที่ในอดีตปรากฏใช้เป็นคำอิสระ แต่ปัจจุบันสูญเสียจากคำอิสระไปแล้วคงปรากฏรวมแต่ในคำอื่นคือในคำประสม

การศึกษาการสูญเสียศัพท์ในภาษาไทยถิ่นนั้น Chanthao (2016, pp. 9-34) ที่ได้ศึกษาการสูญเสียศัพท์ของคำเรียกอาหารอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการสูญเสียศัพท์ในหมวดอาหารควบกับข้าวโดยคัดเลือกคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการเตรียมอาหารและการประกอบอาหาร จำนวน 50 คำ ที่ปรากฏในพจนานุกรมอีสาน-ไทยกลาง 2 เล่ม ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2537 และของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2532 และตรวจสอบโดยผู้บอกภาษาที่มีความเชี่ยวชาญ และนำคำศัพท์ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นอีสานที่อยู่ระหว่าง 15 -20 ปี จำนวน 100 คน ที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองจังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งระดับการสูญเสียศัพท์ออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 1 เกิดการสูญเสียศัพท์ระดับน้อยที่สุดจนไปถึงระดับ 5 เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาพบว่า มีคำศัพท์จำนวน 14 คำ ที่ไม่อยู่ในระดับสูญเสียศัพท์ และอีก 36 คำ เกิดภาวะสูญเสียศัพท์ในระดับ ที่แตกต่างกันไป ผลการศึกษาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นว่าการสูญเสียศัพท์นี้มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีประสบการณ์ในการเตรียมอาหาร และประกอบอาหารน้อยลง และนิยมหาซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานมากขึ้น วิถีชีวิต และวัฒนธรรมนี้จึงส่งผลกระทบต่อการสูญเสียศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้านอาหารอีสานได้

นอกจากนี้งานวิจัยของ Kongrat (2019, pp. 104-109) ได้ศึกษาการรู้ศัพท์และการใช้ศัพท์วัฒนธรรมอีสานของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้ศัพท์และการใช้ศัพท์โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องการสูญเสียศัพท์ (Lexical Loss) ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำศัพท์วัฒนธรรมอีสาน จากพจนานุกรมภาษาอีสาน และจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและวัฒนธรรมอีสาน โดยนำมาแบ่งตามความหมายเป็น 6 หมวด

ได้แก่ บุคคล เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ ความเชื่อและประเพณี ของเล่นและการละเล่น และสิ่งก่อสร้าง และที่พกอาศัย จำนวน 200 คำ เพื่อนำไปสอบถามและสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่อายุ 20-25 ปี จำนวน 100 คน ผลการศึกษาพบว่า มีคำศัพท์จำนวน 49 คำ ที่ผู้บอกภาษาไม่รู้จักความหมาย และในจำนวน 151 คำที่รู้จักความหมายนั้น มีจำนวน 23 คำ ที่ไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน จึงเกิดข้อสันนิษฐานว่าคำศัพท์เหล่านี้อาจอยู่ในภาวะสูญศัพท์ได้ในอนาคต ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตและกิจกรรมในครอบครัวและชุมชน อาจส่งผลต่อการรู้และการใช้ศัพท์นี้ เพราะเมื่อจำแนกถิ่นที่อยู่ของผู้บอกภาษาแล้วพบว่าผู้บอกภาษาที่อยู่ในเขตเมืองมีระดับการรู้ศัพท์และการสูญเสียศัพท์น้อยกว่ากลุ่มผู้บอกภาษาที่อยู่ในเขตชนบท

งานวิจัยดังกล่าวที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการสูญเสียศัพท์ของผู้บอกภาษาที่อยู่ในรุ่นอายุที่เป็นเด็กและวัยรุ่น ซึ่งในทางภาษาศาสตร์สังคมมองว่าเป็นตัวแทนของการใช้ภาษาในอนาคต ผลการศึกษาแสดงให้เห็นแนวโน้มการสูญเสียศัพท์ที่เกิดขึ้นในภาษาถิ่น นำมาสู่สมมติฐานของการวิจัยว่ามีแนวโน้มที่จะเกิดการสูญเสียศัพท์ในคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชของผู้บอกภาษาที่เป็นเยาวชน เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในภาษาไทยถิ่นอีสาน นอกจากนี้ตัวอย่างงานวิจัยดังกล่าวยังสร้างแนวทางที่เหมาะสม ชัดเจน และมีมาตรฐานเป็นแนวทางการศึกษาการสูญเสียศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเกณฑ์ที่พิจารณการสูญเสียศัพท์ ซึ่งใช้ค่าทางสถิติมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นทั้งเอกลักษณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชโดยเฉพาะคำวิเศษณ์ขยายกริยา ที่มีอยู่จำนวนมาก แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงของภาษาด้านการสูญเสียศัพท์ที่เกิดขึ้นกับภาษาไทยถิ่น และยังพบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาจากผู้บอกภาษาที่เป็นวัยเด็กและวัยรุ่นที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงของภาษาด้านการสูญเสียศัพท์ มาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราช เพื่อให้เห็นระดับการเปลี่ยนแปลงของภาษาและแนวโน้มในการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

วิธีการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา โดยจะต้องมีคุณสมบัติของการเป็นผู้บอกภาษาคือ เป็นผู้แสดงตนว่าเป็นผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาแม่ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่พร้อมและยินดีในการให้ข้อมูล เป็นผู้ที่ได้รับการยืนยันจากครูที่ปรึกษาหรือผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนว่าเป็นผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาแม่ และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในปีการศึกษา 2566

ทั้งนี้ได้เลือกผู้บอกภาษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจากโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 10 โรงเรียน ในจังหวัดนครราชสีมา คือ โรงเรียนขามทะเลสอวิทยา อำเภอขามทะเลสอ โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย โรงเรียนพิมายวิทยา อำเภอพิมาย โรงเรียนท่าช้างราษฎร์บำรุง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนจรเข้หินสังขกิจวิทยา อำเภอบรรพือ โรงเรียนโนนสูงศรีธานี อำเภอโนนสูง โรงเรียนมัธยมด่านขุนทด อำเภอด่านขุนทด โรงเรียนปักธงชัยประชานิรมิต อำเภอปักธงชัย โรงเรียนชุมพวงศึกษา อำเภอชุมพวง และโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย อำเภอเมืองนครราชสีมา รวม 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 16 คน แบ่งเป็นเพศชาย 8 คน เพศหญิง 8 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน

2. ขอบเขตของการศึกษา

คำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นโคราช ผู้วิจัยคัดเลือกศัพท์งานวิจัยเรื่อง ภาษาถิ่นโคราช การวิเคราะห์เรื่องเสียงและความหมายของ Subongkot (1979) (ใช้ข้อมูลหลักจากแหล่งเดียว) ซึ่งได้เก็บรวบรวมคำวิเศษณ์ ในภาษาไทยถิ่นโคราชไว้เป็นหมวดหมู่ และได้รับการยอมรับโดยเห็นได้ว่าเป็นแหล่งอ้างอิงของงานวิจัย และเอกสารตำราเรียนในยุคต่อมาทั้งยังเป็นการเว้นช่วงระยะเวลาที่มากพอจะทำให้เห็นแนวโน้มของการสูญคำศัพท์เมื่อเทียบกับการใช้ในปัจจุบัน (ระยะเวลาห่างจากปีที่เริ่มการวิจัยปี พ.ศ.2567 คือ 45 ปี หรือใกล้เคียงกับ 2 รุ่นอายุคน) ทั้งนี้ได้คัดเลือกมาเฉพาะคำวิเศษณ์ขยายกริยาในหมวดอริยาบถ (อาการที่ร่างกายอยู่ในท่าใดท่าหนึ่ง) คือ “นอน” “นั่ง” “ยืน” “เดิน” และ “วิ่ง” ซึ่งมีคำวิเศษณ์จำนวน 74 คำ ก่อนที่จะนำมาพิจารณาคัดเลือกโดยจะต้องไม่ปรากฏรวมในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับปี พ.ศ.2525 และ ปี พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นพจนานุกรมภาษาไทยมาตรฐาน จนมีคำวิเศษณ์ขยายกริยา คงเหลือทั้งสิ้น 68 คำ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คงรูปศัพท์และความหมายไว้ตามต้นฉบับ

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มจากการจัดทำบัญชีคำศัพท์ คำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นโคราชที่ขยายคำกริยา “นอน” “นั่ง” “ยืน” “เดิน” และ “วิ่ง” แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแบบสอบถามการใช้คำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชของผู้บอกภาษาที่เป็นนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ ระดับการศึกษา โรงเรียน เพื่อเป็นสารสนเทศของผู้บอกภาษาสำหรับกาวิเคราะห์ข้อมูล และตอนที่ 2 ข้อคำถามการใช้หรือไม่ใช้คำศัพท์ที่เป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชโดยที่แบบสอบถามจะประกอบด้วยคำศัพท์ ความหมาย ของคำวิเศษณ์ขยายกริยานั้น ๆ เพื่อให้ผู้บอกภาษาตอบแบบสอบถามว่าได้ใช้คำศัพท์เหล่านั้นตามความหมาย ที่กำหนดให้ในชีวิตประจำวันหรือไม่ โดยกำหนดให้เลือกตอบได้เพียง 1 ตัวเลือก (ใช้ หรือ ไม่ใช้) ต่อคำถาม 1 ข้อ และส่วนท้ายเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับโอกาสและความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชของนักเรียน

เมื่อได้แบบสอบถามการใช้คำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชของผู้บอกภาษาที่เป็นนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมาแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเป็นผู้ประเมิน โดยกำหนดคุณสมบัติสำคัญคือต้องเป็นผู้ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี มีความเชี่ยวชาญหรือมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นที่ประจักษ์หรือมีองค์ความรู้ทางภาษาศาสตร์ในการวิเคราะห์ภาษาถิ่น และมีความรู้ความเข้าใจในหลักการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล จากนั้นได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้แนะนำให้ปรับลดคำศัพท์เฉพาะทางวิชาการลง และปรับสำนวนภาษาให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเข้าใจได้ง่าย ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบสอบถามการใช้คำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชของผู้บอกภาษาที่เป็นนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งหลังจากกำหนดกลุ่มเป้าหมายจนได้โรงเรียนที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลแล้ว ได้คัดเลือกนักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้บอกภาษา ตามเกณฑ์คุณสมบัติของผู้บอกภาษาแล้วจึงได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัย ซึ่งก่อนทำแบบสอบถามผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการทำแบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการสุญศัพท์ในครั้งนี้ ได้นำแนวคิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาด้านคำศัพท์เรื่องการสุญศัพท์มาวิเคราะห์ โดยพิจารณาจากคำตอบของผู้บอกภาษาในแบบสอบถาม เรื่องการใช้หรือไม่ใช้คำศัพท์ที่เป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราช จำนวน 68 คำ โดยใช้เกณฑ์ของ Chanthao (2016, pp. 16-17) ดังนี้

ระดับ 5	เกิดการสุญศัพท์ระดับ มากที่สุด หมายถึง กลุ่มเป้าหมายร้อยละ 81 -100 ไม่ใช้คำศัพท์นี้
ระดับ 4	เกิดการสุญศัพท์ระดับ มาก หมายถึง กลุ่มเป้าหมายร้อยละ 61-80 ไม่ใช้คำศัพท์นี้
ระดับ 3	เกิดการสุญศัพท์ระดับ ปานกลาง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41-60 ไม่ใช้คำศัพท์นี้
ระดับ 2	เกิดการสุญศัพท์ระดับ น้อย หมายถึงกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 21-40 ไม่ใช้คำศัพท์นี้
ระดับ 1	เกิดการสุญศัพท์ระดับ น้อยที่สุด หมายถึงกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 1 -20 ไม่ใช้คำศัพท์นี้

ทั้งนี้การคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) จากคำตอบของผู้บอกภาษาในแบบสอบถาม ใช้สูตรคำนวณอ้างอิงจาก Nuangchalerm (2013, p. 224) ดังนี้

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p	แทน ร้อยละ
	f	แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

ผลการวิจัย

ระดับการสุญศัพท์ของคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” “นั่ง” “ยืน” “เดิน” และ “วิ่ง” ในภาษาไทยถิ่นโคราชมีผลการวิจัยดังนี้

1. ระดับการสุญศัพท์ของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “นอน”

คำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “นอน” ในภาษาไทยถิ่นโคราชที่นำมาศึกษาจำนวน 10 คำ ได้แก่ [1] นอนอ้ากนก, [2] นอนระเหยือกระหิ้น, [3] นอนละ هنگ, [4] นอนละ โหงก, [5] นอนมูกมีมูกม่วน, [6] นอนแอ๊ดแอ๊ด, [7] นอนแอ๊ดแอ๊ดแอ๊ดลาด, [8] นอนแอ๊ดแอ๊ด, [9] นอนระชู้ตระชู้ต และ [10] นอนแซเว มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับการสูญเสียศัพท์ของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “นอน”

ที่	คำศัพท์	ใช้		ไม่ใช้		ระดับ	แปลผล (สูญเสียศัพท์ในระดับ)
		N	P	N	P		
1	[1] นอนอ้ากนก	70	43.75	90	56.25	3	ปานกลาง
2	[2] นอนระเหวือกระหิ้น	52	32.50	108	67.50	4	มาก
3	[3] นอนละเหงก	47	29.37	113	70.63	4	มาก
4	[4] นอนละโงงก	46	28.75	114	71.25	4	มาก
5	[5] นอนนุกมีนุกม่วน	36	22.50	124	77.50	4	มาก
6	[6] นอนแอ๊ดแล๊ด	130	81.25	30	18.75	1	น้อยที่สุด
7	[7] นอนแอ๊ดแล๊ดอ้าดลาด	136	85.00	24	15.00	1	น้อยที่สุด
8	[8] นอนอืดลีด	129	80.63	31	19.37	1	น้อยที่สุด
9	[9] นอนระซูดระซืด	20	12.50	140	87.50	5	มากที่สุด
10	[10] นอนแซแคว	38	23.75	122	76.25	4	มาก

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” มีทั้งหมด 10 คำ เมื่อพิจารณาจากผู้ออกภาษาที่ไม่ใช้คำศัพท์นั้น ๆ พบว่า เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 คำ คือ [9] นอนระซูดระซืด เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมากจำนวน 5 คำ คือ [2] นอนระเหวือกระหิ้น, [3] นอนละเหงก, [4] นอนละโงงก, [5] นอนนุกมีนุกม่วน และ [10] นอนแซแคว เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับปานกลางจำนวน 1 คำ คือ [1] นอนอ้ากนก เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 3 คำ คือ [6] นอนแอ๊ดแล๊ด, [7] นอนแอ๊ดแล๊ดอ้าดลาด และ [8] นอนอืดลีด

2. ระดับการสูญเสียศัพท์ของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “นั่ง”

คำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “นั่ง” ในภาษาไทยถิ่นโคราชที่นำมาศึกษาจำนวน 15 คำ ได้แก่ [11] นั่งกระจ๊อบ, [12] นั่งต่องหม่อง, [13] นั่งตอกปือก, [14] นั่งตึกปึก, [15] นั่งโซ้ไม้, [16] นั่งโซกโมก, [17] นั่งสังโวก, [18] นั่งสะเหงม, [19] นั่งกะแป๊ะ, [20] นั่งจ้อก้อ, [21] นั่งตึกม๊ก, [22] นั่งโด่งโหมง, [23] นั่งจ่างจ๊ะ, [24] นั่งอีหล่อยบ่อย และ [25] นั่งจอมเจ้าะ มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับการสูญเสียของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “นั่ง”

ที่	คำศัพท์	ใช้		ไม่ใช้		ระดับ	แปลผล (สูญเสียศัพท์ในระดับ)
		N	P	N	P		
1	[11] นั่งกระจ๊อบ	33	20.62	127	79.38	4	มาก
2	[12] นั่งต้องหมอง	134	83.75	26	16.25	1	น้อยที่สุด
3	[13] นั่งตอกปือก	110	68.75	50	31.25	2	น้อย
4	[14] นั่งตึกปึก	125	78.12	35	21.88	2	น้อย
5	[15] นั่งโซ่ไม้	66	41.25	94	58.75	3	ปานกลาง
6	[16] นั่งโซกโมก	70	43.75	90	56.25	3	ปานกลาง
7	[17] นั่งสังโวก	21	13.12	139	86.88	5	มากที่สุด
8	[18] นั่งสะเหริม	50	31.25	110	68.75	4	มาก
9	[19] นั่งกะแป๊ะ	56	35.00	104	65.00	4	มาก
10	[20] นั่งจ้อก้อ	51	31.87	109	68.13	4	มาก
11	[21] นั่งตึกมึก	125	78.12	35	21.88	2	น้อย
12	[22] นั่งโต้งใหม่่ง	133	83.12	27	16.88	1	น้อยที่สุด
13	[23] นั่งจ่างจ๊ะ	26	16.25	134	83.75	5	มากที่สุด
14	[24] นั่งอีหล่อยป่อย	21	13.12	139	86.88	5	มากที่สุด
15	[25] นั่งจ่อมเจ้าะ	45	28.12	115	71.88	4	มาก

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นั่ง” มีทั้งหมด 15 คำ เมื่อพิจารณาจากผู้บอกภาษาที่ไม่ใช้คำศัพท์นั้น ๆ พบว่าเกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 คำ คือ [17] นั่งสังโวก, [23] นั่งจ่างจ๊ะ และ [24] นั่งอีหล่อยป่อย เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมาก จำนวน 5 คำ คือ [11] นั่งกระจ๊อบ, [18] นั่งสะเหริม, [19] นั่งกะแป๊ะ, [20] นั่งจ้อก้อ และ [25] นั่งจ่อมเจ้าะ เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับปานกลาง จำนวน 2 คำ คือ [15] นั่งโซ่ไม้ และ [16] นั่งโซกโมก เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับน้อย จำนวน 3 คำ คือ [13] นั่งตอกปือก, [14] นั่งตึกปึก และ [21] นั่งตึกมึก และเกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 2 คำ คือ [12] นั่งต้องหมอง และ [22] นั่งโต้งใหม่่ง

3. ระดับการสูญเสียของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “ยืน”

คำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “ยืน” ในภาษาไทยถิ่นโคราชที่นำมาศึกษาจำนวน 6 คำ ได้แก่ [26] ยืนเต็งเหมีง, [27] ยืนโต้งใหม่่ง, [28] ยืนกงเบ๊ะ, [29] ยืนกะจ้อบ, [30] ยืนตึกมึก และ [31] ยืนเอ็ดเต็ด มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับการสุญศัพท์ของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “ยื่น”

ที่	คำศัพท์	ใช้		ไม่ใช้		ระดับ	แปลผล (สุญศัพท์ในระดับ)
		N	P	N	P		
1	[26] ยืนตั้งเหม็ง	147	91.88	13	8.12	1	น้อยที่สุด
2	[27] ยืนต่องโหม่ง	129	80.63	31	19.37	1	น้อยที่สุด
3	[28] ยืนกงเป๊ะ	42	26.25	118	73.75	4	มาก
4	[29] ยืนกะจ๊อบ	29	18.12	131	81.88	5	มากที่สุด
5	[30] ยืนตึกม๊ก	129	80.63	31	19.37	1	น้อยที่สุด
6	[31] ยืนเอ็ดเต็ด	73	45.62	87	54.38	3	ปานกลาง

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำวิเศษณ์ขยายกริยา “ยื่น” มีทั้งหมด 6 คำ เมื่อพิจารณาจากผู้บอกภาษาที่ไม่ใช้คำศัพท์นั้น ๆ พบว่าเกิดการสุญศัพท์ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 คำ คือ [29] ยืนกะจ๊อบ เกิดการสุญศัพท์ในระดับมาก จำนวน 1 คำ คือ [28] ยืนกงเป๊ะ เกิดการสุญศัพท์ในระดับปานกลาง จำนวน 1 คำ คือ [31] ยืนตึกม๊ก และเกิดการสุญศัพท์ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 3 คำ คือ [26] ยืนตั้งเหม็ง, [27] ยืนต่องโหม่ง และ [30] ยืนตึกม๊ก

4. ระดับการสุญศัพท์ของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “เดิน”

คำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “เดิน” ในภาษาไทยถิ่นโคราชที่นำมาศึกษาจำนวน 28 คำ ได้แก่ [32] เดินโถกโถย, [33] เดินสำหรีดกริดกราย, [34] เดินตะเป็ดตะปาด, [35] เดินอีเส็ดเป็ดปาด, [36] เดินโกงโก๊ะโกงไก่อ้, [37] เดินละง่อกละแกง, [38] เดินอีล็กอีหลุด, [39] เดินสะเหิม, [40] เดินเห็นแอะเห็นแห่, [41] เดินโก้มแก้ม, [42] เดินตืนปุก, [43] เดินตืนเหยียด, [44] เดินโหม่ง ๆ, [45] เดินหลี่หลอ, [46] เดินหล่าย, [47] เดินโล้ยโง้ย, [48] เดินละเว๊ก, [49] เดินละโงกระงัน, [50] เดินกะเต็ง, [51] เดินกะเต็ดแพลัด ๆ, [52] เดินปุกเหยียด, [53] เดินอีแอะอีแอน, [54] เดินเปิดอกล่าง่าง, [55] เดินกะตะกะเต็ง, [56] เดินไต่ยไต่ย, [57] เดินละวิกละวิน, [58] เดินหัวละหม้อน และ [59] เดินละห้อย ๆ มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4 ระดับการสูญเสียศัพท์ของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “เดิน”

ที่	คำศัพท์	ใช้		ไม่ใช้		ระดับ	แปลผล (สูญเสียศัพท์ในระดับ)
		N	P	N	P		
1	[32] เดินโลกโดย	39	24.37	121	75.63	4	มาก
2	[33] เดินสำหรับกริกริกราย	44	27.50	116	72.50	4	มาก
3	[34] เดินตะเป็ดตะป่าด	117	73.13	43	26.87	2	น้อย
4	[35] เดินอีเล็ดแปดป่าด	88	55.00	72	45.00	3	ปานกลาง
5	[36] เดินโคงโคงโคงโคง	96	60.00	64	40.00	2	น้อย
6	[37] เดินละง่อกละแกง	104	65.00	56	35.00	2	น้อย
7	[38] เดินอีลักอีหลุด	83	51.88	77	48.12	3	ปานกลาง
8	[39] เดินสะเหิม	28	17.50	132	82.50	5	มากที่สุด
9	[40] เดินเห็นแะเห็นแห่	66	41.25	94	58.75	4	มาก
10	[41] เดินไ้ม้ไ้ม้	56	35.00	104	65.00	4	มาก
11	[42] เดินตื้นปึก	28	17.50	132	82.50	5	มากที่สุด
12	[43] เดินตื้นเหยียด	33	20.62	127	79.38	4	มาก
13	[44] เดินโหม่ม ๆ	90	56.25	70	43.75	3	ปานกลาง
14	[45] เดินหลีหลือ	84	52.50	76	47.50	3	ปานกลาง
15	[46] เดินหล่าย	73	45.62	87	54.38	3	ปานกลาง
16	[47] เดินโล้ยโง้ย	43	26.87	117	73.13	4	มาก
17	[48] เดินละเว็ก	124	77.50	36	22.50	2	น้อย
18	[49] เดินละโงกระงัน	35	21.87	125	78.13	4	มาก
19	[50] เดินกะเต็ง	98	61.25	62	38.75	3	ปานกลาง
20	[51] เดินกะเต็ดแพลัด ๆ	54	33.75	106	66.25	4	มาก
21	[52] เดินปึกเหยียด	11	6.87	149	93.13	5	มากที่สุด
22	[53] เดินอีแะอีแอน	78	48.75	82	51.25	3	ปานกลาง
23	[54] เดินเปิดอกสว่าง	39	24.37	121	75.63	4	มาก
24	[55] เดินกะตะกะเต็ง	87	54.38	73	45.62	3	ปานกลาง
25	[56] เดินไต้ยไต้ย	73	45.62	87	54.38	5	มากที่สุด
26	[57] เดินละวิกละวิน	117	73.13	43	26.87	2	น้อย
27	[58] เดินหัวละหม้อน	57	35.62	103	64.38	4	มาก
28	[59] เดินละห้อย ๆ	68	42.50	92	57.50	3	ปานกลาง

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำวิเศษณ์ขยายกริยา “เดิน” มีทั้งหมด 28 คำ เมื่อพิจารณาจากผู้บอกภาษาที่ไม่ใช้คำศัพท์นั้น ๆ พบว่าเกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 คำ คือ [39] เดินสะเหิม, [42] เดินตื้นปึก, [52] เดินปึกเหยียด และ [56] เดินไต้ยไต้ย เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมาก จำนวน 10 คำ คือ [32] เดินโลกโดย, [33] เดินสำหรับกริกริกราย, [40] เดินเห็นแะเห็นแห่, [41] เดินไ้ม้ไ้ม้, [43] เดินตื้นเหยียด, [47] เดินโล้ยโง้ย, [49] เดินละโงกระงัน, [51] เดินกะเต็ดแพลัด ๆ,

[54] เเดินเปิดอกล่าง่าง และ [58] เเดินซหัวละหม้อน เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับปานกลาง จำนวน 9 คำ คือ [35] เเดินอีเส็ดเปิดป่าด, [38] เเดินอีลักอีหุด, [44] เเดินโห่งม ๆ, [45] เเดินหลีหลอ, [46] เเดินหล่าย, [50] เเดินกะเต็ง, [53] เเดินอีแอะอีอ่อน, [55] เเดินกะตะ-กะเต็ง และ [59] เเดินละห้อย ๆ และเกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับน้อย จำนวน 5 คำ คือ [34] เเดินตะเป็ดตะป่าด, [36] เเดินโห่งโห่งโก้ย, [37] เเดินละงักกละแกง, [48] เเดินละเว็ก และ [57] เเดินละวิกละวิน

5. ระดับการสูญเสียศัพท์ของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “วิ่ง”

คำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “วิ่ง” ในภาษาไทยถิ่นโคราชที่นำมาศึกษาจำนวน 9 คำ ได้แก่ [60] วิ่งกะย็อกกะแย็ก, [61] วิ่งตะละตะลน, [62] วิ่งกระเต็ด, [63] วิ่งแจแธ, [64] วิ่งแกแธ, [65] วิ่งอีลู้บ์ตู้บ์, [66] วิ่งตักตัก, [67] วิ่งหริ่ม ๆ และ [68] วิ่งโตน มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 5 ระดับการสูญเสียศัพท์ของคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา “วิ่ง”

ที่	คำศัพท์	ใช้		ไม่ใช้		ระดับ	แปลผล (สูญเสียศัพท์ในระดับ)
		N	P	N	P		
1	[60] วิ่งกะย็อกกะแย็ก	124	77.50	36	22.50	2	น้อย
2	[61] วิ่งตะละตะลน	96	60.00	64	40.00	2	น้อย
3	[62] วิ่งกระเต็ด	89	55.62	71	44.38	3	ปานกลาง
4	[63] วิ่งแจแธ	18	11.25	142	88.75	5	มากที่สุด
5	[64] วิ่งแกแธ	14	8.75	146	91.25	5	มากที่สุด
6	[65] วิ่งอีลู้บ์ตู้บ์	105	65.63	55	34.37	3	ปานกลาง
7	[66] วิ่งตักตัก	69	43.12	91	56.88	5	มากที่สุด
8	[67] วิ่งหริ่ม ๆ	53	33.12	107	66.88	4	มาก
9	[68] วิ่งโตน	40	25.00	120	75.00	4	มาก

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำวิเศษณ์ขยายกริยา “วิ่ง” มีทั้งหมด 9 คำ เมื่อพิจารณาจากผู้ออกภาษาที่ไม่ใช้คำศัพท์นั้น ๆ พบว่า เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 คำ คือ [63] วิ่งแจแธ, [64] วิ่งแกแธ และ [66] วิ่งตักตัก เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับมาก จำนวน 2 คำ คือ [67] วิ่งหริ่ม ๆ และ [68] วิ่งโตน เกิดการสูญเสียศัพท์ในระดับปานกลาง จำนวน 2 คำ คือ [62] วิ่งกระเต็ด และ [65] วิ่งอีลู้บ์ตู้บ์ และเกิดการสูญเสียศัพท์ ในระดับน้อย จำนวน 2 คำ คือ [60] วิ่งกะย็อกกะแย็ก และ [61] วิ่งตะละตะลน

6. จำแนกคำวิเศษณ์ขยายกริยาตามระดับการสูญเสียศัพท์

จากผลการศึกษาระดับของการสูญเสียศัพท์ของคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” “นั่ง” “ยืน” “เดิน” และ “วิ่ง” จำนวน 68 คำ ตามข้อ 1-5 ในช่วงต้น สามารถนำมาแยกเป็นระดับการสูญเสียศัพท์ทั้ง 5 ระดับได้ดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนคำวิเศษณ์ขยายกริยาตามระดับการสุญศัพท์

ระดับ และ ความหมาย	คำวิเศษณ์ขยายกริยา ในภาษาไทยถิ่นโคราช	จำนวนคำ	ร้อยละ
ระดับ 5 เกิดการสุญศัพท์ ระดับ มากที่สุด	นอน : [9] นอนระชู้ตระชู้ด	12	17.65
	นั่ง : [17] นั่งลั้งโวก [23] นั่งจ่างจ๊ะ		
	[24] นั่งอีหล่อยปอย		
	ยืน : [29] ยืนกะจ้อบ		
	เดิน : [39] เดินสะเหริง [42] เดินตั้นปึก		
	[52] เดินปึกเหยิด [56] เดินไต่ยไม้ย		
วิ่ง : [63] วิ่งแจนแฮ [64] วิ่งแกแฮ			
[66] วิ่งคักคัก			
ระดับ 4 เกิดการสุญศัพท์ ระดับ มาก	นอน : [2] นอนระเหจือกระหั้น	23	33.82
	[3] นอนละเหงก [4] นอนละโหงก		
	[5] นอนนุกมีนุกม่วน [10] นอนแซแข		
	นั่ง : [11] นั่งกระจ้อบ [18] นั่งสะเหริง		
	[19] นั่งกะแป๊ะ [20] นั่งจ้อก้อ		
	[25] นั่งจอมเจ้าะ		
	ยืน : [28] ยืนกงปะ๊ะ		
	เดิน : [32] เดินโลกโถย		
	[33] เดินส่าหรีดกริดกราย		
	[40] เดินเห็นแฮะเห็นแฮ่		
	[41] เดินไทม์แก้ม [43] เดินตั้นเหยอด		
	[47] เดินโลยไย [49] เดินละวังกระงัน		
[51] เดินกะเค็ดแพลัด ๆ			
[54] เดินเปิดกลาง่าง [58] เดินหัวละหม็อน			
วิ่ง : [67] วิ่งเหริง ๆ [68] วิ่งโคน			
ระดับ 3 เกิดการสุญศัพท์ ระดับ ปานกลาง	นอน : [1] นอนอ้ากนาก	15	22.06
	นั่ง : [15] นั่งโซไม้ [16] นั่งโซกโมก		
	ยืน : [31] ยืนเอ็ดเค็ด		
	เดิน : [35] เดินอีลัดเปิดปาด		
	[38] เดินอีลิกอีหลูด		
	[44] เดินใหม่ ๆ [45] เดินทลือเทล		
	[46] เดินหล่าย [50] เดินกเต็ง		
	[53] เดินอีอะอีอัน		
	[55] เดินกะตะกะเต็ง		
[59] เดินละห้อย ๆ			
วิ่ง : [62] วิ่งกระเค็ด [65] วิ่งอีสู้บตู่บตู่			

ระดับ และ ความหมาย	คำวิเศษณ์ขยายกริยา ในภาษาไทยถิ่นโคราช	จำนวนคำ	ร้อยละ
	นอน : -		
ระดับ 2	นั่ง : [13] นั่งตอกบือก [14] นั่งตักบูก [21] นั่งตักม๊ก		
เกิดการสูญเสีย	ยืน : -	12	17.65
ระดับ น้อย	เดิน : [34] เดินตะเป็ดตะป้าด [36] เดินโงงโงะโงงโง้ย [37] เดินลงจอกละแกง [48] เดินละเว๊ก [57] เดินละวิกละวิน		
	วิ่ง : [61] วิ่งตะละตะลน [60] วิ่งกะย้อกะแย๊ก		
ระดับ 1	นอน : [6] นอนแอ๊ดแอ๊ด [7] นอนแอ๊ดแอ๊ดอ้าดลาด [8] นอนอึดลิด		
เกิดการสูญเสีย	นั่ง : [12] นั่งตองหม่อง [22] นั่งโตงโหม่ง	8	11.76
ระดับ น้อยที่สุด	ยืน : [26] ยืนตั้งเหม้ง [27] ยืนโตงโหม่ง [30] ยืนตักม๊ก		
	เดิน : -		
	วิ่ง : -		
		รวม	68 100.00

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า คำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชที่มีระดับการสูญเสียทั้ง 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เกิดการสูญเสียที่ระดับมากที่สุด จำนวน 12 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.65 โดยเป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” จำนวน 1 คำ ขยายกริยา “นั่ง” จำนวน 3 คำ ขยายกริยา “ยืน” จำนวน 1 คำ ขยายกริยา “เดิน” จำนวน 4 คำ และขยายกริยา “วิ่ง” จำนวน 3 คำ

การสูญเสียที่ระดับ 4 หมายถึง เกิดการสูญเสียที่ระดับมาก จำนวน 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.82 โดยเป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” จำนวน 5 คำ ขยายกริยา “นั่ง” จำนวน 5 คำ ขยายกริยา “ยืน” จำนวน 1 คำ ขยายกริยา “เดิน” จำนวน 10 คำ และขยายกริยา “วิ่ง” จำนวน 2 คำ

การสูญเสียที่ระดับ 3 หมายถึง เกิดการสูญเสียที่ระดับปานกลาง จำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.06 โดยเป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” จำนวน 1 คำ ขยายกริยา “นั่ง” จำนวน 2 คำ ขยายกริยา “ยืน” จำนวน 1 คำ ขยายกริยา “เดิน” จำนวน 9 คำ และขยายกริยา “วิ่ง” จำนวน 2 คำ

การสูญเสียที่ระดับ 2 หมายถึง เกิดการสูญเสียที่ระดับน้อย จำนวน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.71 โดยเป็นคำวิเศษณ์ ขยายกริยา “นั่ง” จำนวน 3 คำ ขยายกริยา “เดิน” จำนวน 5 คำ และขยายกริยา “วิ่ง” จำนวน 2 คำ

การสูญเสียที่ระดับ 1 หมายถึง เกิดการสูญเสียที่ระดับน้อยที่สุด จำนวน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.76 โดยเป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” จำนวน 3 คำ ขยายกริยา “นั่ง” จำนวน 2 คำ และขยายกริยา “ยืน” จำนวน 3 คำ

จากระดับการสุญศัพท์ทั้ง 5 ระดับพบว่า คำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชนั้นมีแนวโน้มที่เกิดการสุญศัพท์ทุกคำ แต่อยู่ในระดับที่แตกต่างกันไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับการสุญศัพท์ของคำวิเศษณ์ขยายกริยา “นอน” “นั่ง” “ยืน” “เดิน” และ “วิ่ง” ในภาษาไทยถิ่นโคราชของผู้บอกลำกษณ์ที่เป็นนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา สรุปได้จากคำศัพท์ที่นำมาศึกษาจำนวน 68 คำนั้น พบการสุญศัพท์ระดับ 5 หมายถึง เกิดการสุญศัพท์ระดับมากที่สุด จำนวน 12 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.65 การสุญศัพท์ระดับ 4 หมายถึง เกิดการสุญศัพท์ระดับมาก จำนวน 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.82 การสุญศัพท์ระดับ 3 หมายถึง เกิดการสุญศัพท์ระดับปานกลาง จำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.06 การสุญศัพท์ระดับ 2 หมายถึง เกิดการสุญศัพท์ระดับน้อย จำนวน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.71 และการสุญศัพท์ระดับ 1 หมายถึง เกิดการสุญศัพท์ระดับน้อยที่สุด จำนวน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.76 ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชนั้นมีแนวโน้มที่เกิดการสุญศัพท์ทุกคำ

แนวโน้มการสุญศัพท์ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanakha (2010, pp. 95-101) ที่ได้ศึกษากการแปรของการใช้คำวิเศษณ์บอกลักษณะในภาษาไทยถิ่นโคราช อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยพบว่าเกิดการแปรของภาษา คือกลุ่มผู้บอกลำกษณ์อายุ 10-25 ปี เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ การแปรของกลุ่มผู้บอกลำกษณ์ดังกล่าว สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงภาษาที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่ากลุ่มผู้บอกลำกษณ์ที่เป็นนักเรียนใช้คำวิเศษณ์ขยายกริยาในจำนวนที่ลดลงจนทำให้เห็นแนวโน้มการสุญศัพท์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ เช่นในงานของ Chanthao (2016, pp. 9-34) ที่ได้ศึกษากการสุญศัพท์ของคำเรียกอาหารอีสานในกลุ่มวัยรุ่นอีสานอายุ 15-20 ปี โดยพบว่ามมีคำศัพท์ถึง 36 คำ ที่เกิดภาวะสุญศัพท์ตั้งแต่ระดับ 1-5 และงานวิจัยของ Kongrat (2019, pp. 104-109) ได้ศึกษากการรู้ศัพท์และการใช้ศัพท์วัฒนธรรมอีสานของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น พบว่ามีคำศัพท์จำนวน 49 คำ ที่ผู้บอกลำกษณ์ไม่รู้จักความหมายและในจำนวน 151 คำที่รู้จักความหมายนั้นมีจำนวน 23 คำ ที่ไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งผู้วิจัยเรื่องนี้แสดงความคิดเห็นว่าคำศัพท์เหล่านี้ อาจอยู่ในภาวะสุญศัพท์ได้ในอนาคต ผลจากการวิจัยภาษาไทยถิ่นทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการสุญศัพท์ที่เกิดขึ้นในทิศทางเดียวกัน

ผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้เห็นแนวโน้มการสุญศัพท์ของคำวิเศษณ์ขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นโคราชที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน และอาจส่งผลกระทบต่อธำรงอยู่ของภาษาไทยถิ่นโคราช เพราะในทางภาษาศาสตร์ภาษาที่เยาวชนใช้แสดงให้เห็นแนวโน้มภาษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อพิจารณาการตอบแบบสอบถามในส่วนท้ายที่เป็นคำถามปลายเปิดพบว่า แม้ักเรียนจะมีทัศนคติเชิงบวก กล่าวคือไม่ได้มองว่าภาษาไทยถิ่นโคราชด้อยกว่าภาษาอื่น ๆ แต่สาเหตุที่ทำให้ผู้บอกลำกษณ์ไม่ใช้คำศัพท์ในบางคำนั้นเนื่องจากนักเรียนไม่ทราบว่ามีคำศัพท์ดังกล่าว หรือไม่ทราบความหมายจึงไม่ได้ใช้คำศัพท์นั้นแล้ว แม้ว่าในสังคมของนักเรียนทั้งในแวดวงครอบครัว เครือญาติ เพื่อน จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชแต่ก็ไม่มีใครใช้คำศัพท์คำนี้หรือใช้น้อยมาก

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับกลุ่มตัวอย่าง มีข้อค้นพบเพิ่มเติมถึงสาเหตุที่ทำให้ นักเรียนใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชลดลงพบว่าอาจมีสาเหตุหลัก 2 ประการคือ ประการแรกอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานที่เข้ามามีบทบาทสำคัญแทนที่ภาษาไทยถิ่นโคราชทั้งใช้ในการจัดการเรียนการสอน

และการสื่อสารอื่น ๆ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ หรือสื่อสารกับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้สนิทสนมเป็นพิเศษ รวมทั้งในบางครอบครัวผู้ปกครองเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสื่อสารมากกว่า แม้ตัวนักเรียนเองจะมองว่าภาษาไทยถิ่นโคราชไม่ได้ด้อยกว่าภาษาอื่น ๆ แต่บริบทสังคมที่ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชน้อยลงก็ส่งผลให้นักเรียนเลือกใช้ชื่อย่อยลงตามไปด้วย ประการที่ 2 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตที่ทำให้นักเรียนรับอิทธิพลภายนอกมากขึ้น การเลือกใช้ภาษาตามบุคคลในสื่อออนไลน์ การใช้ศัพท์สแลงล้วนทำให้โอกาสในการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชลดน้อยลงเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Tingsabadh (1983, p. 15) ที่กล่าวว่าผู้ออกภาษาในกลุ่มนี้ อายุ 10-29 ปี เป็นกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะอยู่ในวัยเรียนหรือสำเร็จการศึกษาได้ไม่นานและเป็นวัยที่พร้อมที่จะรับวัฒนธรรมต่างถิ่นโดยเฉพาะวัฒนธรรมจากเมืองหลวง

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้จึงทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางภาษาไม่เฉพาะการสูญเสียศัพท์ในคำพิเศษขยายกริยาในภาษาไทยถิ่นเท่านั้น แต่ยังอนุมานไปสู่แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในคำศัพท์คำอื่น ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงภายในภาษาอื่น ๆ อีกด้วย การทราบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้จึงเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปสู่การหาวิธีการสืบทอดและรักษาภาษาไทยถิ่นควบคู่กับการใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาอื่น ๆ ได้อย่างสมดุลและเหมาะสมต่อไป

References

- Chanakha, C. (2010). *Adverbs Describing Characteristics in Korat Dialect Phimai District Nakhon Ratchasima Province* [Master's thesis]. Mahasarakham University. (In Thai)
- Chanthao, R. (2016). Lexical Loss of Isan Food Terms. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 12 (2), 9-34. (In Thai)
- Holmes, J. & Wilson, N. (2022). *An Introduction to Sociolinguistic* (6 th ed.). Oxon, NY: Routledge.
- Kongrat, C. (2019). *The Knowledge and The Usage of Isan Cultural Words Among Teenagers at Khon Kaen Province* [Master's thesis]. Khon Kaen University. (In Thai)
- Metkaruchit, M. (2003). *Korat language Dictionary* (4th ed.). Bangkok: Sun Printing (1997). (In Thai)
- Nakhon Ratchasima Rajabhat Institute, Art and Culture Center. (1995). *Korat Good Things, Volume 2, Arts and Languages*. Bangkok: P.T. Print. (In Thai)
- Nuangchalerm, P. (2013). *Research in Education*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)

- Office of the Basic Education Commission. (2008). **Indicators and core learning content Learning Area of Thai Language According to the Basic Education Core Curriculum 2008**. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (In Thai)
- Piyawit, N. (2010). **Korat Dialect lexical**. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Teacher's College. (In Thai)
- Prasithrathsint, A. (2005). **Language in Thai Society: Diversity, Change and Development** (4 th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Punnohthok, T. (2010). **Evolution of the Thai Language and Alphabet**. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Redfore, A., Atkinson, M., Britain, D., Clahsen, H. & Spencer, A. (2018). **Linguistics an Introduction Second Edition** (9th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Royal Society. (2010). **Dictionary of Linguistics Terms (Applied Linguistics) Royal Institute Edition**. (2010). Bangkok: Rung Silp Printing (1997). (In Thai)
- Royal Society. (2017). **Dictionary of Linguistics Terms (General Linguistics), Royal Society Edition**. Bangkok: A-Biz Intergroup. (In Thai)
- Shukla, S. & Connor-Linton, J. (2006). Language change. In J. Connor-Linton (Ed.) **An Introduction to Language and Linguistics**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Subongkot, T. (1979). **Korat Dialect: An Analysis of Sounds and Meanings** [Research Reports]. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Teacher's College. (In Thai)
- Tingsabadh, K., M.R. (1983). **How to study Thai dialect**. In Science of Language. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Wongthes, S. (2015). **Our Korat** (2nd ed.). Bangkok: Matichon. (In Thai)

